

Runhild, Norrtälje

ID: 6925 · Bekræftet position

www.vragguiden.dk/vrag/6925

Position & Dybde

Kort ikke tilgængeligt

WGS84

59:40,691N 19:35,297E

ED50

59:40,714N 19:35,364E

Dybde (top)

Ukendt

Dybde (bund)

Ukendt

Stævnretning

Ukendt

Afstand til kyst

5,7 km

Beskrivelse

Svenske kildeoplysninger fra Fornsök **Registrering:** RAÄ L2013:4430 **Kilde:** Riksantikvarieämbetet, Fornsök (CC0 1.0) **Dato:** 13-09-2026 **Kildens position (WGS84):** 59:40,691N 19:35,297E **Område:** Norrtälje, Stockholm [Åbn den originale registrering i Fornsök](https://app.raa.se/open/fornsok/lamning/2cd050d5-80fe-44fb-b99e-1eaa54298dbb) ### Dansk sammendrag Runhild var et jernbygget lastdampskib fra 1872, ejet af A/S Norske Atlas. Skibet medførte stykgods i lastrum og på dækket, herunder maskindele, jernvarer, kaffe, levende planter, kalk, tændstikker, mælkeflasker og tomme fade. Tidligt om morgenen den 2. november 1916 forlod Runhild nattens ankerplads på Öregrunds redd med kurs mod Finland. Kl. 12.00 befandt skibet sig på 61°3,5' N, 20°43' Ø, og 15 minutter senere blev det opbragt af den tyske ubåd U 22 efter et varselsskud og signal om straks at standse. Kaptajnen gik over på ubåden med skibspapirerne. Trods hans protest om, at kun en mindre del af lasten muligvis var krigskontrabande, erklærede ubådschefen Runhild taget som prise og anførte, at kaffelasten alene var tilstrækkelig grund til beslaglæggelsen. En tysk løjtnant og nogle underofficerer blev sat om bord som prisekommando, og besætningen fra motorfartøjet Frans, som U 22 havde torpederet tidligere samme dag, kom også om bord. Runhild blev beordret til Libau for at blive indbragt for en tysk priseret. Kaptajnen frasagde sig ansvaret for navigationen og protesterede ved Vaddölandet mod at passere det russiske minefelt i Ålands hav i mørke. Efter passage af Svartklubbens fyr blev farten derfor sat ned, så Söderarm kunne passeres i dagslys. I tæt tåge ankredes ved Flisläggarens grund, og sejlsadsen fortsatte efter opklaring ved daggry. Ved Simpnäs klubb ønskede kaptajnen at tilkalde en båd, som kunne hente Frans' besætning, da der ikke var proviant til dem, men den tyske prisekommando afslog. Svensk flag blev desuden halet ned. Efter passage af Storgrundspricken fortsatte skibet mod Björngrundspricken, hvor en voldsom eksplosion indtraf under forskibet. Besætningen var på grund af minefaren blevet beordret til at opholde sig midtskibs, men nogle var gået frem i bakken og blev såret. Alle overlevede og kom i redningsbådene, mens Runhild sank på under fem minutter. De skibbrudne satte kurs mod Storskärs sømærke og blev omkring kl. 13.30 observeret og undsat af en svensk torpedobåd. --- ### Svensk originaltekst fra Fornsök **Beskrivelse:** Fartygslämning: lastångfartyg. Historik: Ångare från Stockholm. Byggt 1872 av järn. Ägd av A/S Norske Atlas Hade styckegods som rums- och däckslast. Tysk prisbesättning ombord. Händelseförlopp: Runhild lämnade natthamnen på Öregrunds redd tidigt om morgonen den 2 november 1916 och satte kurs mot Finland. Kl 12:00 befann man sig på position N 61.3,5 O 20.43. 15 minuter senare siktades en tysk ubåt , U22, med en kurs skärande Runhilds. Ubåten avsköt ett prejskott mot Runhild och hissade signal MN (stoppa genast). Ordern lyddes omedelbart, varefter ubåten signalerade att man skulle bringa ombord skeppspappren. Runhilds befälhavare lät då sätta babords livbåt i sjön och gick ombord på ubåten med skeppspappren. Efter att ubåtschefen förhört sig om avgångs- och destinationsort samt granskat skeppspappren förklarade han ångaren uppbringad och tagen som pris. Runhilds befälhavare protesterade och invände att endast en mindre del av lasten eventuellt vore krigskontraband, men ubåtschefen svarade att enbart kaffelasten utgjorde en avledning nog att beslagta fartyget. En løjtnant och några underofficerare sattes ombord som prisbefäl på ångaren, och besättningen

från en av ubåten tidigare samma dag torpederade motorfartyget Frans fick också mönstra på Runhild. Därefter beordrades ångaren att avgå till Libau för att underställas tysk prisrätt. Runhilds befälhavare frånsade sig allt ansvar för navigeringen, men vid Väddölandet protesterade han mot att i rådande mörker passera det ryska minfältet i Ålands hav. Sedan Svartklubbens fyr passerats reducerades därför farten, så att man skulle passera Söderarm i dagsljus. På grund av tjocka kastade man ankar intill Flisläggarens grund, men i daggryningen klarnade det och färden fortsatte. Vid Simpnäs klubb begärde Runhilds befälhavare att man skulle sätta lotsflagg för att utkalla en båt, som kunde ta med sig Frans besättning, eftersom ingen proviant fanns ombord för dem. Detta tilläts dock inte av den tyska överbefälhavaren. Den svenska flaggan nedhalades, eftersom tyskarna menade att det vore falskt om ett fartyg under tyskt överbefäl färdades i skyddet av neutral flagg. Man passerade Storgrundspricken och fortsatte på SO-lig kurs mot Björngrundspricken. Strax därefter inträffade en häftig explosion under förskeppet.

Besättningen, hade med hänsyn till minfaran, under resan beordrats uppehålla sig midskepps, men trots detta hade en del av besättningsmännen begivit sig förut i skansen. Några besättningsmän var därför skadade, men alla hade överlevt och man räddade sig i livbåtarna. Inom fem minuter hade ångaren sjunkit. De skeppsbrutna satte kurs mot Storskärs stångmärke. Vid halvtvåtiden på eftermiddagen observerades de av en svensk torpedbåt, som undsatte de skeppsbrutna. Övrigt: Lasten bestod av maskindelar, järnvaror, kaffe, levande växter, kalk, tändstickor, mjölkflaskor och tomat. Positionen är hämtad från Sjöfartsverket. Bärgning: 1988 ansökte en sportdykare om övertagande av ägande och bärgningsrätt på vraket. Äganderätten till Runhild kunde dock inte fastställas, då fartyget inte återfanns i statens krigsförsäkringskommission. Det finns inte upptaget i register över haveriakter och inte i register över anmälda skador. Status: Okänd. **Alternative navne:** - RUNHILD **Orientering:** Ålands hav, ca 2 dist SO 3/4 S från Storgrundspricken, Söderarm **Placering:** Synlig over havbunden **Antikvarisk vurdering:** Övrig kulturhistorisk lämning **Anbefalet vurdering:** Övrig kulturhistorisk lämning **Aktualitet:** Fundet er bekræftet ved en fysisk undersøgelse **Undersøgelsesstatus:** Lokationen er ikke undersøgt **Skadestatus:** Ikke registreret som beskadiget **Egenskaber:** - Framdrivning: Maskin - Material: Järn/stål **Skriftlige kilder:** - Litteraturhänvisning: U Bok M, Sjöfartsverket - Arkivhandlingar: Svenskt marinarkeologiskt arkiv (SMA) - Litteraturhänvisning: Svenska handelsflottans krigsförluster åren 1914-1920. Redogörelse av kommerskollegium. Stockholm 1921 - SFV-kalendern 1996, Marcus Lindholm - Extern identitet: Ansvarig organisation: Statens maritima museer, Externt register: SjöMIS, Extern identitet: 611:106 - Extern identitet: Ansvarig organisation: Statens maritima museer, Externt register: SjöMIS, Extern identitet: 611:038 **Registreringsaktivitet:** Migrering 2018-08-27 **Publiceret:** 27-08-2018 **Senest ændret:** 27-08-2018 **Registreringsgrundlag:** Sjøkort **Målemetode:** Manuell inprickning **Positionsfejlmargin:** 10 m **Indlæsningsusikkerhed:** 50 m

Sidst rettet af: twm

Dato: 13-09-2026